

Copyright photo

# Insecten in v 'Onbekend onbemind'

De Nederlander haalt zijn neus er vaak nog voor op om een krokante krekkel of gefrituurde sprinkhaan tussen zijn tanden te laten kraken en met smaak op te eten. Dat is niet vreemd. Insecten als voedsel staat nog te ver af van onze cultuur en eetgewoontes. Insecten mogen dan misschien niet de nieuwe culinaire verrassing worden voor de komende jaren; ze kunnen wel een verrassing worden als grondstof voor veevoer. Voor kippen zijn insecten een ideale voedingsbron want van nature eten ze insecten. Het draagt daarnaast bij aan de gezondheid van dieren en kan wellicht het antibioticagebruik verminderen. Ook het pikgedrag bij kippen. Bovendien kunnen in de vele lege stallen van de intensieve veehouderij met de nodige aanpassingen gewoon insecten gekweekt worden. Stoppende veehouders hebben ineens een prima alternatief om hun bedrijfsvoering voort te zetten. Er ligt voor hen een enorme potentie. Daarnaast kunnen insecten uitstekend op organische reststromen gekweekt worden en vormen geen concurrentie voor de plantaardige voedselvoorziening.

Het is echter vreemd dat de veehouderij en veevoerindustrie insecten in de afgelopen eeuw nooit serieus hebben overwogen als grondstof voor veevoer. Maar dat is snel aan het veranderen. In de afgelopen jaren zijn er, vooral in Nederland, verschillende initiatieven ontstaan om insecten als veevoer te gebruiken. New Generation Nutrition (NGN) uit Den Bosch is een van deze initiatieven en ontplooid in de afgelopen tien jaar verschillende projecten. Helaas blijft het bij projecten op kleine schaal, want de Europese wetgeving staat nog niet toe dat insecten verwerkt worden tot veevoer. Maar in juni komt er wel

“ We mochten bij de FAO, die er zelf ook hard aan heeft getrokken, insecten even niet onder de aandacht brengen omdat er tijdens de FAO-verkiezingen commentaar uit Brazilië was gekomen vanuit de sojablobby. ”

**In de zoektocht naar eiwitalternatieven in veevoer lijken insecten een goede optie te zijn. De techniek is er en biedt nieuwe mogelijkheden voor veehouders om over te stappen op insectenproductie. Verder past insecteneiwit goed in het kippenrantsoen. Helaas vertraagt Brussel de ontwikkeling van insecten voor veevoer. Zien politici de voordelen niet of zijn er gegronde redenen om voorzichtig te zijn? Wat moet gebeuren om het beleid te versnellen? Vragen die de voortrekker van de insectenproductie Marian Peters van NGN stelt aan VVD-Europarlementariër Jan Huitema.**

## Het Gesprek

**Personen:** VVD-Europarlementariër Jan Huitema en insectendeskundige Marian Peters van New Generation Nutrition (NGN)

**Onderwerp:** Insecten als grondstof voor veevoer

**Locatie:** NGN-kantoor in Den Bosch, vrijdag 14 april 2017

Copyright photo

# veevoer: maakt

een Europese wet die het toestaat insecten in visvoer te verwerken.

Het gebruik in visvoer is volgens Marian Peters, directeur van NGN, een voorzichtig begin. Al tien jaar werkt ze met toewijding aan de ontwikkeling van insecten als humaan voedsel en veevoer. Zo is ze ook medeoprichter van de Verenigde Nederlandse Insectenkwekers (Venik). Een van haar grootste frustraties is echter het gebrek aan aandacht in de politiek en met name de daadkracht van het Europese Parlement en de Commissie. Zonder politieke ondersteuning komt de potentie van insecten in veevoer nooit van de grond.

Op het NGN-kantoor in Den Bosch heeft ze VVD-Europarlementariër Jan Huitema uitgenodigd om over het grootste obstakel van de insectenweek te praten. De VVD'er laat geen kans onbenut om met deskundigen uit de landbouw te praten of bijeenkomsten te bezoeken. In Brussel is hij een van de Nederlandse landbouwvertegenwoordigers die vecht voor een duurzame, toekomstgerichte landbouw met perspectief voor boeren. Marian Peters laat Jan Huitema een tray vol insectenproducten zien. Een voor een stalt Marian de doosjes met verwerkte krekels, sprinkhanen, meelwormen en andere minder goed te identificeren producten uit op de tafel. De geur is licht onplezierig, maar went verrassend snel. Volgens Peters komt dat doordat de producten al iets ouder zijn en slechts geschikt voor presentatie en niet voor de consumptie. Huitema bekijkt de doos met interesse.

„Ik ben nu tien jaar bezig met insecten”, begint de insectendeskundige aan de

**Jan Huitema,**  
VVD-Europarlementariër

“ Met ons boerenverstand weten we dat de risico's van insecten in veevoer niet zo groot zijn. Maar het moet door de Brusselse molen en daar moeten we druk op zetten. We moeten dus ook duidelijk maken dat insecten veilig en duurzaam zijn. ”

Europarlementariër uit te leggen. „Doordat deze potjes”, ze wijst naar de potjes op de tafel, „bij de Sligro in de schappen kwamen te liggen, werd de eerste stap gezet om insecten als voedsel te verkopen. Maar er zijn voor insecten als voedselbron geen regels. Wij worden als sector daarom uit een soort armoede onder een regelkader gezet van de bestaande veeteelt; ook wat betreft het welzijn van deze beestjes. Het zijn echter totaal andere beestjes dan varkens en kippen. Er is nooit over regels nagedacht. Niet omtrent het kweken of het verwerken. In de wetgeving staan insecten alleen bekend om te bestuiven en te bestrijden als plaagdier. Tegelijkertijd is er zo weinig bekend over de kweek van insecten. Het is de opzet van

een hele nieuwe sector, maar met een hele mooie toekomst. Met ABN AMRO hebben we het rapport uitgebracht 'Kleine Sector, Grote Kansen'. Maar hoe ga je dit opschalen? Tien jaar geleden waren er in Nederland ongeveer zestien insectenbedrijven en nu zijn het er 25. Wereldwijd begint het ook te komen. Ik heb veel 'start-ups' zien komen, maar ook weer zien gaan. De echte doorzetters en de kennis zitten hier in Nederland. Er moet echter nog veel meer ontwikkeld worden en daar hebben we goede regels voor nodig.”

Jan Huitema luistert aandachtig, maar Marian heeft haar pleidooi nog niet helemaal afgerond: „Dit is een kans voor de hele wereld; ook voor de ontwikkelingslanden. Ik ben ▶

## De 'Black Soldier Fly' kan op hamburgers zwaarlijvig worden

net in Nigeria geweest en daar gaan we kwekerijen opzetten. Vooral insecten die wij hier gebruiken, zoals deze Egyptische treksprinkhaan, doen het daar van nature goed." Ze pakt het potje met sprinkhanen en laat het aan Huitema zien. „Je hoort het al aan de naam. We maken gebruik van lokale insecten. Met deze eetbare sprinkhaan hebben we wereldwijd aandacht gekregen. Boer zoekt Vrouw doet het goed, maar wij hebben tientallen miljoenen mensen over de hele wereld bereikt en deze sprinkhaan heeft onze boodschap op de agenda gezet. Maar in onze wereld zullen insecten als voedsel voor mensen niet zo'n grote vaart lopen. Ik zie het veel meer in veevoeding." Huitema is verbaasd: „Dus de kansen liggen vooral als grondstof voor kippen en varkens?" Peters beaamt dit: „We lopen aan tegen soja. Maar we vissen de zeeën ook leeg. Veel grondstoffen komen van de vissen. Zeker in de aquacultuur die nu in Europa in volle ontwikkeling is. Daar zitten de kansen, maar er is onderzoek nodig. Europa en zeker Nederland is goed in intensieve teelt en voor ons land liggen grote duurzame kansen."

„Ik word hier wel heel enthousiast over", reageert Huitema op het pleidooi van Peters. „Ik ben heel erg bezig met nieuwe ontwikkelingen en innovaties in de landbouw en daar hoort dit bij. Vanaf het begin dat ik in het Europees Parlement zit, heb ik dit onderwerp al aangegepen. Omdat ik zag dat dit een win-winsituatie kan opleveren. Qua kostprijs kan het heel interessant zijn voor

de landbouw, maar ook interessant is de milieu-impact door het gebruik van heel veel reststromen die nog beter verwaard kunnen worden. Dan denk ik ook aan mest. Je gaf het ook al aan dat we afhankelijk zijn van dierlijk veevoer; 75 procent in de Europese Unie. Het is dus zeer interessant voor de zelfvoorzienendheid in eiwitbronnen en voor een circulaire economie. De derde winst is het imago. Ik zou graag willen dat burgers zien hoe goed de landbouw is; ook als het gaat om oplossingen creëren."

„We zijn hier zo creatief", zegt Peters. „Ik weet niet goed hoe we dat zo duidelijk voor het voetlicht kunnen brengen."

„De maatschappelijke acceptatie moeten we inderdaad vinden", stelt de VVD-er. „Dit heb ik al eens ter sprake gebracht in het Parlement. Ik heb een initiatiefrapport geschreven over innovatie in de landbouw met daarin een hoofdstuk over insecten. Wat mij verbaasde, en daar schrok ik wel van, was dat ze dit hoofdstuk eruit hadden gestemd." Peters is ook enigszins geschrokken.

Copyright photo

„En waarom?", vervolgt Huitema zijn verhaal. „Ik denk dat dit komt door gebrek aan communicatie. Onbekend maakt onbemind. Men was bang voor twee zaken: het gevaar van concurrentie voor de vleesproductie en voor veevoer het risico van insleep van onder meer ziekten."

De VVD-Europarlementariër gaat verder: „Maar het is toch gek dat bepaalde wetten en regelgeving elkaar tegenwerken om insecten te gebruiken in veevoer. Dat zit in de 'processed animal proteins'-wetgeving. Daar vallen insecten nu onder en die is heel streng door de BSE-crisis."

„Die wetgeving is ook zo streng door interventie van de Britten", valt Peters de politicus in de rede. „Zij hebben de regels zeer streng gemaakt en alles dichtgetimmerd." Huitema beaamt dit: „Dan zie je verwarring van de letter en geest van de wet. Insecten moeten ineens geslacht worden volgens de slachtrichtlijnen en dat slaat natuurlijk nergens op. Daarbij mogen insecten vanwege

Copyright photo

### Met wie zou u willen debatteren?

Heeft u een prangende of belangrijke kwestie die vraagt om een goed gesprek en weet u ook met wie u zou willen debatteren? Meldt u dan aan voor de rubriek Het Gesprek en stuur een mail naar: [pluimvee@agrio.nl](mailto:pluimvee@agrio.nl).

.....

de BSE-regels ook geen dierlijke eiwitten krijgen. Op een paar uitzonderingen na, zelfs niet van de categorie 3 dierlijk eiwit geschikt voor humane consumptie.” „Dat is inderdaad jammer”, zegt de insectendeskundige. „We hebben proeven gedaan met pizza en reststromen van McDonalds. Insecten zijn er dol op en de 'Black Soldier Fly' kan op hamburgers zelfs zwaarlijvig worden.” Met duim en wijsvinger geeft ze aan dat de vliegen tot wel een halve centimeter dik werden. „Insecten kunnen natuurlijk de schakel zijn om swill en andere reststromen veilig te maken”, geeft Huitema aan. „Dat is nu moeilijk om direct aan varkens en kippen te geven en met insecten kun je misschien wel een hele belangrijke tussenstap maken.” „Veiligheid moet bovenaan”, zegt Peters resoluut.

De European Food Safety Authority (EFSA) heeft onderzocht of insecten veilig zijn in visvoer. Dat is veilig bevonden en in juni

wordt volgens Huitema de definitieve wet ingesteld. „Maar het duurt allemaal zo lang. Dit is een stap, maar het moet sneller en ik probeer in het Parlement hier druk op te zetten.”

Toch kan de VVD-politicus zich iets voorstellen bij de voorzichtige Europese houding, omdat men geen nieuwe voedselcrisis wil en eerst alles goed wil onderzoeken. Voedselveiligheid en voorzorgsprincipe zijn, net als bij diermeel, heel belangrijk. De druk en uiteindelijk nieuwe regelgeving zijn volgens Peters noodzakelijk, want op dit moment is het nog te duur om insecten als grondstof voor veevoer te gebruiken. Er is opschaling nodig om het goedkoper te maken en dat kan alleen met wetgeving. Peters: „Het is nu te risicovol om in insecten te investeren. Er is geen garantie. Als het Europese stukje geregeld is dan kan de sector daadwerkelijk tot ontwikkeling komen. Zelfs in Nigeria kijken ze naar Europa, want als wij het geregeld hebben, nemen zij onze regels met enkele lokale aanpassingen over.

Europese actie heeft dus een grote impact wereldwijd.”

De VVD'er denkt dat de toelating van insecten in visvoer een impuls kan geven voor het gebruik in veevoer. „Dat kan inderdaad als vliegwieg functioneren”, zegt Peters. „Want op dit moment zijn de hele grote bedrijven nog niet geïnteresseerd en investeren niet. Nu we insecten mogen kweken voor visvoer kan dat veranderen.”

„Wellicht is het een leuk idee om tijdens de publicatie van de wet voor visvoer een bijeenkomst te organiseren in het Europees Parlement”, stelt Huitema voor. „Een presentatie houden van wat er met visvoer gebeurd is en daaraan koppelen wat we met andere diervoeders kunnen doen. Het contact met het Europees Parlement moet beter.” „Dat vind ik een goed idee”, zegt Peters enthousiast, terwijl ze meteen allerlei ideeën krijgt. „De kip en varkens worden de volgende stap. We moeten ook kijken naar insecten als mestverwerkers, want dat is een goede grondstof voor de kweek van insecten voor non-food toepassingen.” Peters spreekt haar waardering uit richting Huitema dat hij zo geïnteresseerd is en ze spreken af om meer samen te werken. Voordat de Europarlementariër vertrekt, moet hij toch nog een paar insecten eten. Peters geeft Huitema een mangosprinkhanenbar. „Mmmm”, reageert hij en neemt vervolgens nu een stukje, dat hij zonder heug en meug opeet. De eerste Europarlementariër is overtuigd. Nu nog de andere Europese politici. ■